

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/2/2016
Identifikačné číslo spisu:	6809202437
Dátum vydania rozhodnutia:	15.02.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Helena Haukvitzová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:6809202437.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Heleny Haukvitzovej a členov senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Mariána Sluka, PhD., v dedičskej veci po poručiťke U. X., naposledy bývajúcej v N., o prejednanie dedičstva, vedenej na Okresnom súde Revúca pod sp.zn. 4D/236/2009, o dovolaní dediča Ing. X. X., bývajúceho v N., zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Čipkom, so sídlom v Hnúšti, Partizánska 197, proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. mája 2015 sp.zn. 17CoD/6/2014, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Revúca (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením z 26. mája 2014, č.k. 4D/236/2009-309 určil všeobecnú cenu majetku poručiťky, výšku dlhov, čistú hodnotu dedičstva a potvrdil nadobudnutie dedičstva dedičom zo zákona v I. zákonnej skupine spôsobom bližšie špecifikovaným vo výrokovej časti tohto uznesenia. Rozhodol tak podľa § 175o ods. 1 O.s.p. a § 175q ods. 1 písm. d/ O.s.p. v spojení s § 21 a nasl. zákona č.180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom. Dedičstvo, u ktorého nebolo možné potvrdiť vyporiadanie podľa dedičských podielov, pretože išlo o poľnohospodárske a lesné pozemky v zmysle § 23 ods. 1 zákona č.180/1995 Z.z., súd vyporiadal tak, že potvrdil jeho nadobudnutie dedičovi Ing. X. X., u ktorého sú zabezpečené najlepšie predpoklady na ich obhospodarovanie a efektívne využívanie. Zároveň rozhodol o povinnosti nadobúdateľa týchto pozemkov vyporiadať sa s ostatnými dedičmi tak, aby bola zachovaná veľkosť ich dedičských podielov. Každému dedičovi uložil povinnosť zaplatiť notárovi ako súdnemu komisárovi odmenu (§ 140 ods. 3 O.s.p., pzn. správne má znieť § 140 ods. 2 O.s.p.) a tiež povinnosť zaplatiť na účet súdu trovy štátu spočívajúce vo vyplatennom znalečnom (§ 148 ods. 1 O.s.p.). Proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie dedič Ing. X. X..

2. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 28. mája 2015 sp.zn. 17CoD/6/2014, napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.). V odôvodnení uviedol, že súd prvej inštancie postupoval v zmysle § 483 Občianskeho zákonníka v spojení s § 175q ods. 1 písm. d/ O.s.p. a v súlade so záväzným právnym názorom odvolacieho súdu vysloveným v uznesení z 28. novembra 2013 sp.zn. 17CoD/6/2013. Pri potvrdení nadobudnutia dedičstva dedičom podľa zákonných dedičských podielov rešpektoval ustanovenia Občianskeho zákonníka aj zákona č. 180/1995 Z.z. Odvolací súd zaujal rovnaký názor ako súd prvej inštancie v otázke potvrdenia nadobudnutia dedičstva predstavujúceho poľnohospodárske a lesné pozemky dedičovi Ing. X. X. ktorý aj podľa odvolacieho súdu má najlepšie predpoklady pre ich obhospodarovanie. Ďalej uviedol, že odvolateľom namietané sporné investície do rodinného domu patriaceho do dedičstva nebolo možné vyporiadať v rámci konania o dedičstve, ale len v prípadnom konaní o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva k tejto nehnuteľnosti, preto sa týmito odvolacími námietkami nezaoberal. Za správne považoval aj rozhodnutie súdu prvej inštancie o povinnosti dedičov zaplatiť odmenu notára v zmysle § 140 ods. 2 O.s.p. a tiež uloženie povinnosti dedičom zaplatiť štátu náhradu trov konania podľa § 148 ods. 1 O.s.p.

3. Uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu napadol dovolaním dedič Ing. X. X. (ďalej aj „dovolateľ“). Prípustnosť dovolania výslovne odôvodnil ustanovením § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (účastníkovi sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom), ako dovolací dôvod uviedol aj ustanovenie § 241 ods.2 písm. b/ a c/ O.s.p. Odňatie možnosti konať pred súdom spočívalo podľa názoru dovolateľa v nepreskúmateľnosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie, ktoré nespĺňali požiadavky ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p. Z rozhodnutia súdu prvej inštancie nebolo zrejmé akú všeobecnú hodnotu má nehnuteľný majetok, ktorý má pripadnúť do vlastníctva toho, ktorého z dedičov a z čoho boli vypočítané vyrovnacie podiely. Namietal aj záver súdov, že u neho sú splnené najlepšie predpoklady pre obhospodarovanie poľnohospodárskych a lesných pozemkov, považoval ho za neodôvodnený, nesprávny a nespravodlivý. Následne v dovolaní rozobral dôvody, pre ktoré nepovažuje za vhodné, aby mu boli tieto pozemky prikázané do vlastníctva. Žiadal, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie ako aj rozhodnutie odvolacieho súdu a vrátil vec na ďalšie konanie súdu prvej inštancie.

4. Dedičia U. X. a C. X. k podanému dovolaniu uviedli, že je nedôvodné a účelové. Vo vyjadrení podrobne rozobrali skutkové okolnosti týkajúce sa majetku patriaceho do dedičstva po nebohej, jeho správy a obhospodarovania zo strany dovolateľa. Boli toho názoru, že u dovolateľa sú splnené podmienky na obhospodarovanie poľnohospodárskych a lesných pozemkov.

5. Dedička PhDr. R. X. považovala dovolanie za opodstatnené a súčasne sa tiež vyjadrila k skutkovým otázkam týkajúcim sa vyporiadania dedičstva, doterajšieho užívania majetku patriaceho do dedičstva, jeho zhodnocovaniu zo strany dovolateľa a k vzájomným vzťahom dedičov k poručiťke.

6. Na konanie o dedičstve sa s účinnosťou od 1. júla 2016 vzťahuje zákon č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

7. V zmysle § 2 ods. 1 CMP sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací [(§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)], po zistení, že dovolanie podal včas účastník zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie dediča je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP). Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

9. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016, t.j. za účinnosti zákona č. 99/1963

Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), dovolací súd postupoval podľa prechodných ustanovení § 395 ods. 2 CMP a § 470 ods. 2 CSP (na základe ktorých právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované) a procesnú prípustnosť dovolania dediča posudzoval v zmysle doterajších ustanovení § 236, § 237 ods. 1 a § 239 O.s.p.

10. Dedič (dovolateľ) dovolaním napadol potvrdzujúce uznesenie odvolacieho súdu, ktoré nevykazuje znaky rozhodnutí uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p., voči ktorým bolo dovolanie prípustné.

11. Predmetné dovolanie by bolo prípustné len vtedy, ak by v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p. Dovolateľ procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a ich existenciu nezistil ani dovolací súd; nepreukázaná bola tiež namietaná vada konania (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

12. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. išlo najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi jeho procesné práva priznané občianskym súdnym poriadkom [napríklad právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

13. Dovolateľ videl odňatie možnosti konať pred súdom v tom, že rozhodnutia súdov nižšej inštancie neboli dostatočne odôvodnené a nespĺňali požiadavky ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p.

14. K tejto námietke dovolací súd odkazuje na zjednocujúce stanovisko občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 3. decembra 2015 publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, podľa ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá tzv. inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.

15. V zmysle citovaného stanoviska bola vada nepreskúmateľnosti rozhodnutia namietaná dovolateľom považovaná za tzv. inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorá však v súlade s doterajšou konštantnou judikatúrou najvyššieho súdu prípustnosť dovolania nezakladala (pozri napr. sp.zn. 3 MCdo 16/2008 a 6 Cdo 84/2010, 5 MCdo 10/2010, 3 Cdo 166/2012, 4 Cdo 107/2011).

16. Len v mimoriadnych a ojedinelých prípadoch mohla nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladať vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., a to napríklad ak rozhodnutie napadnuté opravným prostriedkom ako celok neobsahovalo vôbec žiadne odôvodnenie, prípadne vtedy, ak odôvodnenie malo také zásadné nedostatky, ktoré sa svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi následkami blížila k „justičnému omylu“. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva totiž princíp právnej istoty môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných väd alebo justičných omylov (pozri Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003) a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, ale nie z dôvodu právnej čistoty (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009). Po preskúmaní spisu dovolací súd nezistil, že by v prejednávanej veci bol dôvod pre uplatnenie (ako výnimky) druhej vety stanoviska R 2/2016.

17. Potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu (v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie) spĺňalo kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. z hľadiska formálnej štruktúry a obsahovalo aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok, pričom dovolací súd sa náležitým spôsobom zaoberal aj odvolacou argumentáciou dovolateľa. Z rozhodnutia súdu prvej inštancie a z jeho výrokovej časti je zrejmá všeobecná hodnota majetku poručiťky, rovnako

z neho vyplýva aj to, aká bola hodnota jednotlivých vecí patriacich do majetku poručiťky, v odôvodnení rozhodnutia je uvedená aj veľkosť podielov nadobúdaných dedičmi vo vzťahu k dedičstvu ako celku. V odôvodnení neabsentujú ani úvahy súdu, ktoré viedli k záveru, že u Ing. X. X. sú splnené podmienky pre obhospodarovanie poľnohospodárskych a lesných pozemkov (viď ods. 4 str. 9 rozhodnutia súdu prvej inštancie, č.l. 313 spisu). Námietky, ktoré dovolateľ v tomto smere voči odôvodneniu rozhodnutia vzniesol sú len vyjadrením jeho nespokojnosti s výsledkom dedičského konania a nesúhlasu s tým, ako súdy hodnotili jednotlivé skutkové okolnosti ústiace v autoritatívny spôsob vyporiadania dedičstva. Takéto námietky však nie sú presvedčivou bázou pre tvrdenia o nepreskúmateľnosti rozhodnutí súdov a sami osebe bez ďalšieho nemohli založiť vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Dovolaací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť skutkových a právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo nezakladá prípustnosť dovolania. Dovolanie nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) väd. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

18. Pokiaľ sa v dovolaní namieta, že konanie je postihnuté tzv. inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., dovolací súd uvádza, že právna úprava účinná do 30. júna 2016 považovala vadu tejto povahy za relevantný dovolací dôvod, ktorý však prípustnosť dovolania nezakladal (pozri viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napr. 3 Cdo 219/2013, 3 Cdo 888/2015, 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/2010, 6 Cdo 134/2010, 6 Cdo 60/2012, 7 Cdo 86/2012 a 7 Cdo 36/2011). Z tohto dôvodu sa dovolací súd námietkami dovolateľa nemohol zaoberať.

19. Prípustnosť dovolania podľa stabilnej judikatúry najvyššieho súdu nezakladalo (a účinky umožňujúce meritórny dovolací prieskum nevyvolávalo) ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch (viď najmä judikát R 54/2012, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp.zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

20. Keďže v danom prípade prípustnosť dovolania dediča nemožno vyvodiť z ustanovenia § 239 O.s.p., ani z ustanovenia § 237 ods. 1 O.s.p., najvyšší súd jeho dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako procesne neprípustné.

21. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.